

УДК 657:658.1

*О. В. Назаренко,
д. е. н., доцент, професор кафедри економічного контролю та аудиту,
Сумський національний аграрний університет, м. Суми
Р. В. Лукаш,
магістрант, Сумський національний аграрний університет, м. Суми*

DOI: 10.32702/2306-6814.2018.22.19

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

O. Nazarenko,
Doctor of Economics, associate professor, professor of Department of Economic control and audit,
Sumy National Agrarian University, Sumy
R. Lukash,
master's degree, Sumy National Agrarian University, Sumy

FINANCIAL RESULTS: THE ESSENCE AND FEATURES OF THE OF ACCOUNTING
ORGANIZATION

За умов ринкової економіки діяльність кожного окремого суб'єкту господарювання спрямована на оптимізацію економічної вигоди, що знаходить відображення у фінансових результатах. Мета дослідження полягає у формуванні підходу щодо визначення сутності доходів, витрат, фінансових результатів як чинників формування економічної стійкості окремого господарюючого суб'єкта.

У статті визначено, що фінансовий результат діяльності окремого суб'єкта господарювання виступає актуальною, складною та багатовимірною категорією. Позитивний фінансовий результат є головною метою діяльності підприємства на ринку та одним з ключових показників, який визначає ефективність його функціонування, виступає джерелом платежів до бюджетів усіх рівнів, а також забезпечує процес розширеного відтворення виробництва. Систематизовано законодавчо-нормативне забезпечення порядку формування, організації обліку та відображення у звітності фінансових результатів.

Положення про облікову політику будь-якого підприємства має передбачати питання методичного характеру щодо організації бухгалтерського обліку фінансових результатів. Поступовий перехід господарюючих суб'єктів в Україні на міжнародні стандарти фінансової звітності вимагає внесення змін до їх облікової політики, що передбачають застосування підприємствами для ведення обліку, складання та подання фінансової звітності, принципів та правил визначених міжнародними стандартами.

Провівши узагальнення наукових доробок вчених-економістів щодо трактування цього терміну, запропоновано використовувати наступне визначення: фінансові результати — це виражений в грошовій формі показник результативності господарської діяльності суб'єкта господарювання шляхом зіставлення визначених доходів та витрат понесених на їх отримання, що може бути представлений у формі прибутку або збитку.

Показники, що характеризують підсумки фінансово-економічної діяльності господарюючих суб'єктів — це основа для формування фінансової звітності та практичної оцінки ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, результати якої є важливим інформаційним базисом прийняття ефективних управлінських рішень зовнішніми і внутрішніми зацікавленими особами.

Under the conditions of a market economy, the activities of each individual economic entity are aimed at optimizing the economic benefits that are reflected in the financial results. The purpose of

the study is to formulate an approach to determining the nature of income, expenses, financial results as factors of the formation of economic stability of the individual economic entity.

The article determines that the financial result of the activity of a separate entity acts as an actual, complex and multidimensional category. The positive financial result is the main goal of the company's activity in the market and one of the key indicators that determines the effectiveness of its operation, serves as a source of payments to the budgets of all levels, and also provides an expanded reproduction of production. Legislative and normative provision of the order of formation, organization of accounting and reporting in financial results is systematized.

The provisions on accounting policies of any enterprise should foresee a methodical issue with regard to the organization of accounting of financial results. The gradual transition of business entities in Ukraine to international financial reporting standards requires the introduction of changes to their accounting policies, which involve the use of enterprises for accounting, compilation and presentation of financial statements, principles and rules defined by international standards.

Having summarized the scientific achievements of scientists-economists regarding the interpretation of this term, it is proposed to use the following definition: financial results – is expressed in monetary terms, the indicator of the economic activity of the entity by comparing certain incomes and expenses incurred for their receipt, which can be presented in the form profit or loss.

Indicators characterizing the results of financial and economic activity of economic entities are the basis for the formation of financial reporting and the practical assessment of liquidity, solvency, financial stability, the results of which are an important information basis for the adoption of effective management decisions by external and internal stakeholders.

*Ключові слова: витрати, дохід, збиток, облікова політика, прибуток, сукупний дохід, фінансовий результат.
Key words: expenses, income, loss, accounting policy, profit, total income, financial result.*

**ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ
У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК
ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ
ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

За умов ринкової економіки діяльність кожного окремого суб'єкту господарювання спрямована на оптимізацію економічної вигоди, що знаходить відображення у фінансових результатах. Система бухгалтерського обліку в Україні містить суперечності щодо узгодженості формування фінансових результатів у відповідності до видів діяльності. Узагальнений фінансовий результат (прибуток або збиток) підприємства формується з фінансового результату від основної, іншої операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, які в загальній сукупності становлять звичайну діяльність.

Відповідно, в умовах сьогодення, особливої актуальності набуває питання формування фінансових результатів суб'єктів господарювання та їх облікового відображення.

**АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ
І ПУБЛІКАЦІЙ**

Формуванню, організації обліку витрат, доходів і фінансових результатів підприємства присвятили власні наукові дослідження як вітчизняні, так і зарубіжні вчені та практики, а саме: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Н.Г. Карпова, О.Д. Каверіна, О.В. Лишиленко, Є.В. Мних, Ю.Ю. Мороз, С.О. Ніколаєва, Л.А. Поливана, Н.В. Прохар, В.В. Сопко та інші.

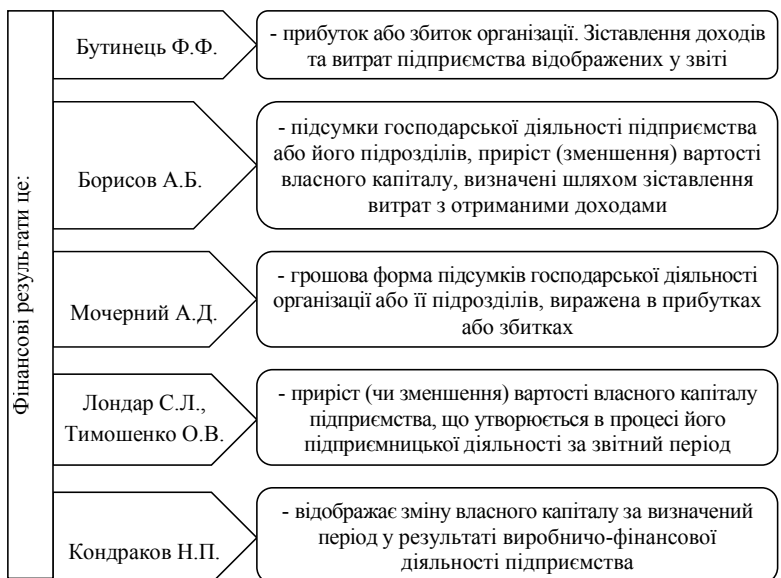
Враховуючи актуальність тематики дослідження, доцільно наголосити, що означен-

на проблематика, вимагає подальшого вивчення з урахуванням трансформаційних процесів в економіко-облікових науках.

Тракування сутності, організація обліку, складання та подання звітності, аудиту доходів, витрат, фінансових результатів представляє собою актуальну наукову проблематику, що залишається в центрі уваги значної кількості сучасних науковців.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета написання статті полягає у формуванні підходу щодо визначення сутності доходів, витрат, фінансо-

Рис. 1. Визначення в науковій літературі терміна "фінансові результати"

Таблиця 1. Визначення показників фінансового результату чинними нормативними документами

Нормативний документ	Трактування терміну
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14]	Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками) Доходи - збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [8]	Збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) - звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід Сукупний дохід - зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками) Інший сукупний дохід - доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства Прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - дохід, що визначається шляхом вирахування з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у тому числі платежів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості) наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо) та податків і зборів
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» [5]	Дохід – це валове надходження економічних вигод протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу

вих результатів як чинників формування економічної стійкості окремого господарюючого суб'єкта.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасне нормативно-правове забезпечення на високому рівні регламентує порядок формування фінансових результатів діяльності окремого підприємства. До основних нормативних документів, що висвітлюють цю облікову складову слід віднести: Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", Податковий кодекс України, Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Концептуальні основи складання та подання фінансових звітів та інші.

Як самостійну вагому складову, слід виокремити внутрішні регулятивні документи окремого господарюючого субєкта (облікову політику, накази, розпорядження тощо).

З метою якісної організації обліку та складання звітності, проведення аналізу, забезпечення можливості прийняття своєчасних управлінських рішень для підвищення ефективності діяльності підприємства, слід чітко розуміти сутність поняття "фінансовий результат" та елементів, що його формують. Проведений аналіз визначення сутності поняття "Фінансові результати", порядку відображення його в обліку, звітності дає підстави вважати цю проблематику актуальною для подальших досліджень.

Визначення сутності терміну "Фінансові результати" науковцями досить різноманітне рисунку 1.

На сучасному етапі розвитку економічної науки, виокремлюють два принципові підходи до розрахунку фінансових результатів діяльності підприємства:

— метод порівняння доходів і витрат (метод "витрати-випуск") — передбачає визначення прибутку (збит-

ку) згідно принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, тобто визначається різниця між доходами і витратами понесеними для їх отримання у визначеному звітному періоді;

— метод зміни чистих активів — проводиться визначення приросту власного капіталу у звітному періоді як різниці між вартістю власного капіталу на кінець та на початок звітного періоду (якщо власний капітал на кінець звітного періоду збільшується, то господарюючий суб'єкт отримує прибуток, а якщо навпаки — збиток).

Такі підходи знайшли відображення в основних вітчизняних нормативних документах, що регламентують порядок формування та обліку фінансових резуль-

татів діяльності підприємств: НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", П(С)БО 15 "Дохід", П(С)БО 16 "Витрати", П(С)БО 17 "Податок на прибуток".

Провівши узагальнення наукових доробок вчених-економістів щодо трактування цього терміну, пропонуємо використовувати таке визначення: фінансові результати — це виражений в грошовій формі показник результативності господарської діяльності субєкта господарювання шляхом зіставлення визначених доходів та витрат понесених на їх отримання, що може бути представлений у формі прибутку або збитку.

Вивчення нормативно-правової бази показало, що в законодавстві України термін "фінансові результати" детально не розглядається, а окремими нормативно-правовими актами щодо організації та ведення бухгалтерського обліку визначено сутність понять "доходи", "витрати", "прибуток", "збиток" (табл. 1).

Відповідно до НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", у Звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період. Інформація даної форми фінансової звітності повинна відповідати таким критеріям: бути дохідливою і зрозумілою її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у її сприйнятті.

Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому. Вона повинна бути достовірною (правдивою). Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною (правдивою), якщо вона не містить помилок та перекозень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності. Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати:

фінансові звіти підприємства за різні періоди, фінансові звіти різних підприємств [8].

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, для обліку фінансових результатів призначено рахунки 7 класу "Доходи і результати діяльності" та 9 класу "Витрати діяльності", а також рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)".

Рахунок 79 "Фінансові результати" призначено для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства. За кредитом рахунку 79 "Фінансові результати" відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом — суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, також належна сума нарахованого податку на прибуток. Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)". Рахунок 79 "Фінансові результати" має такі субрахунки: 791 "Результат операційної діяльності"; 792 "Результат фінансових операцій"; 793 "Результат іншої діяльності".

На рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)" ведеться облік нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку. За кредитом рахунку відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, за дебетом — збитки та використання прибутку.

Рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)" має такі субрахунки: 441 "Прибуток нерозподілений"; 442 "Непокриті збитки", 443 "Прибуток, використаний у звітному періоді". [2].

Сучасний стан нормативно-правового регулювання порядку формування та обліку фінансових результатів спонукає науковців до подальших розвідок в даному напрямі.

У сучасних кризових умовах господарювання недостатньо зібрати та узагальнити дані бухгалтерського обліку, а потім на їх основі здійснювати відповідні управлінські заходи. Діюча фінансова звітність не може достатньою мірою бути основою процесу управління. З метою прийняття ефективних управлінських рішень, підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства потрібно чітко визначити складові інформаційної інфраструктури та встановити між ними взаємозв'язок. Відносно даних бухгалтерського обліку (у тому числі, фінансової звітності), то вони повинні бути репрезентативними, характеризуватися значимістю, створювати фундаментальну платформу для визначення фінансових результатів та оцінки ризиків діяльності та управління [7].

Д.А. Янок [15] зазначає, що при формуванні фінансового результату доцільно змінити облік адміністративних витрат і витрат на збут шляхом перегляду методики формування такого показника фінансової звітності як "Собівартість реалізованої продукції".

Л.А. Поливана [10] критично підійшла до оцінки діючого порядку відображення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у зарубіжних країнах та вітчизняній практиці. Відповідно, вчена наголошує на доцільність введення в систему рахунків бухгалтерського обліку субрахунку 790 "Валовий прибуток" та

відповідних до нього субрахунків третього порядку 7901 "Відстрочений валовий прибуток" та 7902 "Отриманий валовий прибуток" для реальності (адекватності) оцінки, відповідальності за її проведення та відображення тимчасової різниці в сумі доходу.

О.М. Єремян [1] запропонувала зміни методики формування і відображення в бухгалтерському обліку фінансових результатів за видами діяльності з урахуванням корегування рахунку 79 "Фінансові результати" і запровадження нових субрахунків: 791 "Результат основної діяльності", 792 "Результат від іншої операційної діяльності", 793 "Результат від фінансової діяльності", 794 "Результат від інвестиційної діяльності", 795 "Результат надзвичайних подій".

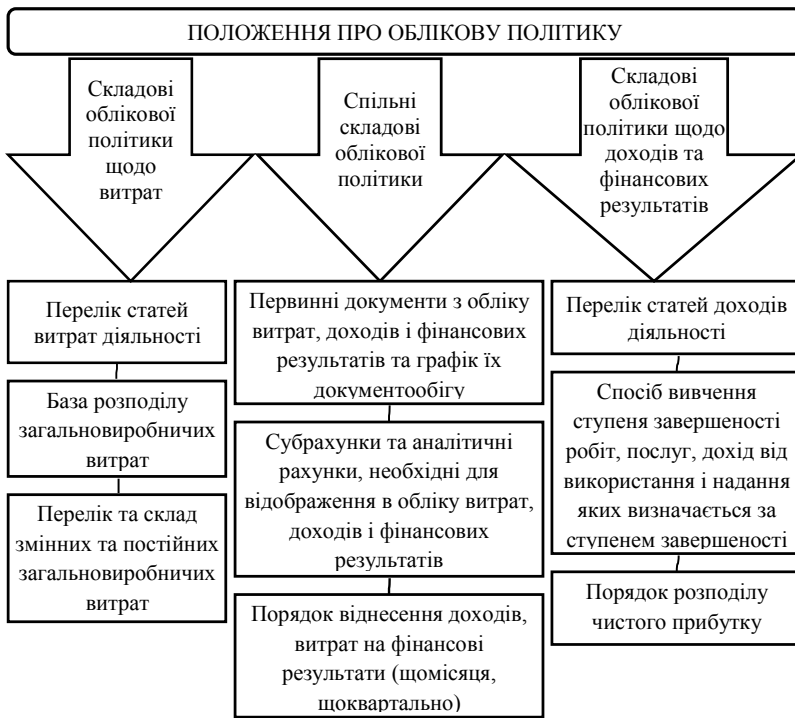
Для чіткого розмежування фінансових результатів за видами діяльності О.І. Олійничук [9] обґрунтувала зміни в організації та методиці їх обліку, та запропонувала введення аналітичних рахунків 7911 "Результат основної діяльності" та 7912 "Результат іншої операційної діяльності" до рахунку 791 "Результат операційної діяльності". Відповідно, впровадження запропонованих пропозицій трансформує структуру форми Звіту про фінансові результати.

Для вдосконалення бухгалтерського обліку формування фінансових результатів та розподілу прибутку В.І. Кузь [3] пропонує змінити назву рахунку 44 "Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)" на "Нерозподілений (невикористаний) прибуток (непокритий збиток)" та субрахунку 441 "Прибуток нерозподілений" на "Прибуток нерозподілений (невикористаний)", що сприятиме узгодженню назв рахунків з змістом об'єктів та процесів, які на них обліковуються.

Реальний прибуток створений на підприємстві за звітний період має синергетичну основу і може бути визначений в системі рахунків бухгалтерського обліку із розрахунку справедливої вартості активів в процесі здійснення операцій по їх обміну між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. На підставі звіту про фінансовий стан підприємства реальний прибуток визначається, як різниця між величиною власного капіталу (чистих активів) на початок і кінець звітного періоду до нарахування дивідендів (доходів власникам). Проблемною для реалізації на підприємствах України є методика визначення фінансового результату з трьох джерел: результатів реалізації об'єктів діяльності, первинного визнання та переоцінки [6].

Як зазначає Ю.Ю. Мороз [6], результати переоцінки і первісного визнання активів, якщо є у них потреба, доцільніше включати до додаткового капіталу. Збільшення вартості активів буде збільшувати суму додаткового капіталу, а зниження — призведе до його зменшення. Останнє не впливатиме на фінансовий результат діяльності підприємства, але буде збільшувати його вартість і економічний потенціал.

Для вирішення цієї проблеми доцільно розмежувати господарські операції відповідно до участі їх у створенні результатів господарювання (рахунок 79 "Фінансові результати" і вартості підприємства (рахунок 42 "Додатковий капітал"). Тому при організації обліку фінансових результатів варто відокремити від формування прибутку (збитку) господарські операції щодо витрат і доходів, які виникають не в процесі створення

Рис. 2. Складові облікової політики щодо витрат, доходів та фінансових результатів

об'єктів діяльності підприємства та їх реалізації в поточному періоді.

Дотримання цієї процедури чітко розмежує складові економічного потенціалу, відповідно до їхньої економічної сутності, природи виникнення та джерел покриття. Крім того, частково будуть узгоджені показники фінансових результатів за бухгалтерським обліком і податковими розрахунками.

Процедуру визначення доходу кожна країна проводить відповідно до власних чинних нормативних документів, але обов'язково з дотриманням двох спільних критеріїв: сума доходу може бути достовірно визначена, очікується надходження майбутніх економічних вигід.

Відповідальне формування, раціональний вибір елементів облікової політики виступає важливим фактором при узагальненні та відображенні в обліку витратної складової фінансових результатів.

Це пов'язано з можливістю вибору підприємством облікової системи узагальнення витрат для включення в собівартість продукції (товарів, робіт, послуг): директ-костинг, стандарт-кост тощо.

Відповідно до вимог Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" облікова політика — сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [8; 14].

МСБО (IAS) 8 "Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки" визначає, що облікові політики це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності [4].

У відповідності до НП(С)БО 1, підприємство має висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису:

принципів оцінки статей звітності, методів обліку щодо окремих статей звітності. Відповідно, окреслені самостійно суб'єктом господарювання та закріплені у розпорядчому документі про облікову політику принципи оцінки статей звітності, методи обліку щодо окремих статей звітності мають вплив на величину фінансового результату його діяльності.

Положення про облікову політику будь-якого господарюючого суб'єкта має передбачати питання методичного характеру щодо організації бухгалтерського обліку витрат, доходів і фінансових результатів діяльності. На рисунку 2 представлено складові облікової політики щодо витрат, доходів та фінансових результатів.

Пріоритетними напрямками організації бухгалтерського обліку витрат, доходів та фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта є: правильне визначення, та достовірна оцінка, їх виокремлення за кожною класифікаційною групою, правильне, повне документальне оформлення, своєчасне відображення в облікових регістрах, надання повної і достовірної інформації для контролюючих органів та потреб управління.

З метою доцільності збереження чи зміни відображення в обліку операцій, пов'язаних з фінансовими результатами діяльності, слід розглянути діючий порядок в Україні паралельно з міжнародною практикою.

Поступовий перехід господарюючих суб'єктів в Україні на міжнародні стандарти фінансової звітності вимагає внесення змін до їх облікової політики, що передбачають застосування підприємствами для ведення обліку, складання та подання фінансової звітності, принципів та правил визначених міжнародними стандартами.

Процес формування фінансового результату та сукупного доходу окремого підприємства в умовах чинного законодавства представлено на рисунку 3.

Характерною відмінністю відображення в обліку доходів за міжнародними та національними стандартами є відсутність жорсткої регламентації. Так, суб'єкти господарювання в країнах з ринковою економікою мають право на власний розсуд показувати або валовий дохід або тільки чистий дохід.

У межах міжнародної практики, дохід формується за підсумками таких операцій як: реалізація продукції; надання послуг; використання активів підприємства іншими сторонами, що призводить до виникнення доходів у вигляді процентів, дивідендів, роялті.

Відповідно до П(С)БО 15 "Дохід", не визнаються доходами такі надходження від інших осіб:

- сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів;
- сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо;

- сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- сума завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;
- надходження, що належать іншим особам;
- надходження від первинного розміщення цінних паперів;
- сума балансової вартості валюти [11].

Згідно з МСБО 18 [5] до доходів не відносяться ті з них, що формуються внаслідок таких операцій як: страхова діяльність; угоди про оренду; дивіденди, пов'язані з інвестиціями, що обліковуються згідно з методом участі в капіталі; зміни у справедливій вартості фінансових активів, фінансових зобов'язань, а також їх ліквідація; зміни у вартості інших поточних активів; первісного визнання та змін справедливої вартості біологічних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю; видобування корисних копалин.

У примітках до фінансової звітності окремого підприємства має бути представлена така інформація:

- облікова політика щодо визнання доходу, включаючи спосіб визначення ступеня завершеності робіт, послуг, дохід від виконання і надання яких визнається за ступенем завершеності;
- розподіл доходу за кожною групою доходів;
- сума доходу за бартерними контрактами в розподілі за групами доходів;
- частка доходу за бартерними контрактами з пов'язаними сторонами.

ВИСНОВКИ

Фінансовий результат діяльності окремого суб'єкта господарювання виступає актуальною, складною та багатовимірною категорією. Позитивний фінансовий результат є головною метою діяльності підприємства на ринку та одним з ключових показників, який визначає ефективність його функціонування, виступає джерелом платежів до бюджетів усіх рівнів, а також забезпечує процес розширеного відтворення виробництва.

Показники, що характеризують підсумки фінансово-економічної діяльності господарюючих суб'єктів — це основа для формування фінансової звітності та практичної оцінки ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, результати якої є важливим інформаційним базисом прийняття ефективних управлінських рішень зовнішніми і внутрішніми зацікавленими особами.

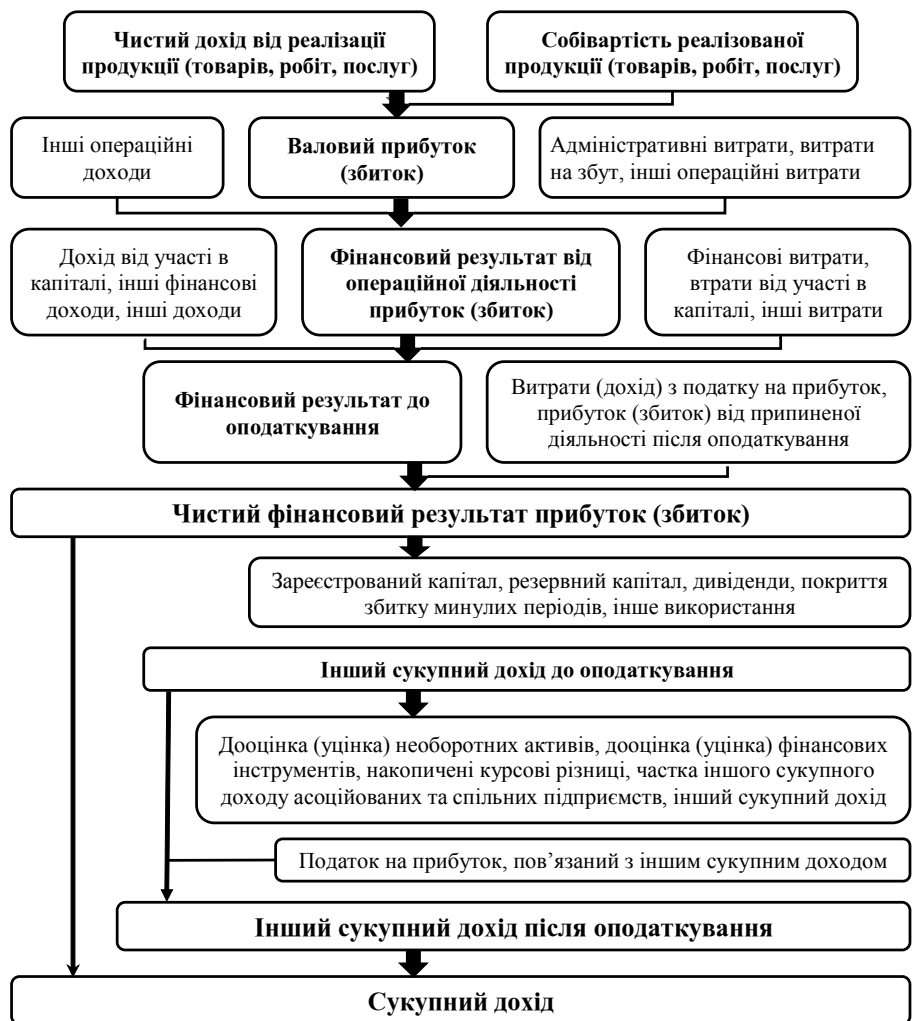

Рис. 3. Формування фінансового результату та сукупного доходу підприємства

Джерело: [8].

Враховуючи актуальність означеної тематики, доцільно наголосити, що перспективними питаннями наукової дискусії, повинні бути дослідження, щодо адаптації облікової політики до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, закріплення на законодавчому рівні сутності категорії "фінансовий результат", а також пошук резервів зростання прибутковості підприємств.

Література:

- Єремян О.М. Організація і методологія обліку і аналізу фінансових результатів (на прикладі консервного виробництва України): автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04 / О.М. Єремян; Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2005. — 17 с.
- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
- Кузь В.І. Облік формування фінансових результатів та розподілу прибутку в акціонерних товариствах: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / В.І. Кузь; Житомир. держ. технол. ун-т. — Житомир, 2011. — 21 с.

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 8 "Облікові політики, зміни в облікових політиках та помилки" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18) "Дохід" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: — http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025

6. Мороз Ю.Ю. Облік фінансових результатів діяльності підприємства / Ю.Ю. Мороз // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки. — Житомир, 2013. — № 2 (64). — С. 135—141.

7. Назаренко І.М. Бухгалтерський облік і звітність — інформаційна платформа управлінського процесу / І.М. Назаренко, О.В. Назаренко // Бізнес Інформ. — 2015. — 12. — С. 250—257.

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/NPSBO/NPSBO1.aspx>

9. Олійничук О.І. Витрати, доходи та прибуток у системах обліку й аналізу лісгосподарських підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / О.І. Олійничук; Терноп. нац. екон. ун-т. — Т., 2011. — 20 с.

10. Поливана Л.А. Облік і аналіз фінансових результатів підприємств роздрібною торгівлі: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Л.А. Поливана; Київ. нац. торг.— екон. ун-т. — К., 2010. — 20 с.

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 "Дохід", затв. Наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 №290 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 "Витрати", затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток", затв. Наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 №353 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>

14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-14 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14?lang=uk>

15. Янок Д.А. Облік та аудит фінансових результатів в умовах стандартизації звітності: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04 / Д.А. Янок; Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки" УААН. — К., 2005. — 22 с.

References:

1. Yeremyan, O.M. (2005), "Organization and methodology of accounting and analysis of financial results", Ph.D. Thesis, Economic sciences, Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine.

2. Ministry of Finance of Ukraine (1999), "Order of the Ministry of Finance of Ukraine" Instruction on the

application of the Plan of Accounts of Accounting for Assets, Capital, Liabilities and Business Operations of Enterprises and Organizations", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (Accessed 7 November 2018).

3. Kuz, V.I. (2011), "Accounting for the formation of financial results and distribution of profits in joint-stock companies", Ph.D. Thesis, Accounting and auditing, Zhytomyr State Technological University, Zhytomyr, Ukraine.

4. Board on International Accounting Standards (2012), "International Accounting Standard (IAS) 8 "Accounting Policies, Changes in Accounting Policies and Errors"", available at: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020 (Accessed 7 November 2018).

5. Board on International Accounting Standards (2012), "International Accounting Standard 18 (IAS 18) "Income"", available at: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025 (Accessed 7 November 2018).

6. Moroz, Y. Y. (2013), "Accounting for financial results of the enterprise", Visnyk Zhytomyrs'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky, vol. 2 (64), pp. 135—141.

7. Nazarenko, I.M. and Nazarenko, O.V. (2015), "Accounting and reporting — information management platform", Business Inform, vol. 12, pp. 250—257.

8. Buhgalter911 (2013), "National provisions (Standard) 1 "General Requirements for Financial Reporting", available at: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/nacionalnye-pologheniya-standartu-1021081.html> (Accessed 7 November 2018).

9. Oliynychuk, O.I. (2011), "Costs, income and profit in accounting systems and analysis of forest enterprises", Ph.D. Thesis, Accounting and auditing, Ternopil National Economic University, Ternopil, Ukraine.

10. Polivana, L. A. (2010), "Accounting and analysis of financial results of retail enterprises", Ph.D. Thesis, Accounting and auditing, Kyiv National Trade and Economic University, Kyiv, Ukraine.

11. Ministry of Finance of Ukraine (1999), "Regulation (standard) of accounting № 15 "Revenue"", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (Accessed 7 November 2018).

12. Ministry of Finance of Ukraine (1999), "Regulation (standard) of accounting № 16 "Expenses"", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (Accessed 7 November 2018).

13. Ministry of Finance of Ukraine (2000), "Regulation (standard) of accounting № 17 "Income tax"", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-z0027-00> (Accessed 7 November 2018).

14. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14?lang=uk> (Accessed 7 November 2018).

15. Yanok, D.A. (2005), "Accounting and audit of financial results in the conditions of standardization of reporting", Ph.D. Thesis, Accounting and auditing, National Scientific Center "Institute of Agrarian Economics" UAAS, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 08.11.2018 р.